

Literatura

- Bukaciński D. 2007. Hełmiatka *Netta rufina*. W: Sikora A., Rohde Z., Gromadzki M., Neubauer G., Chylarecki P. (red.) Atlas rozmieszczenia ptaków lęgowych Polski 1985–2004. Bogucki Wyd. Nauk., Poznań, s. 72–73.
- Hagemeijer E.J.M, Blair M.J. (eds). 1997. The EBCC Atlas of European Breeding Birds: Their Distribution and Abundance. T & AD Poyser, London.
- Komisja Faunistyczna 2000. Rzadkie ptaki obserwowane w Polsce w roku 1998. Not. Orn. 41: 29–53.
- Komisja Faunistyczna 2000. Rzadkie ptaki obserwowane w Polsce w roku 1999. Not. Orn. 41: 293–316.
- Komisja Faunistyczna 2001. Rzadkie ptaki obserwowane w Polsce w roku 2000. Not. Orn. 42: 193–214.
- Komisja Faunistyczna 2002. Rzadkie ptaki obserwowane w Polsce w roku 2001. Not. Orn. 43: 177–195.
- Komisja Faunistyczna 2003. Rzadkie ptaki obserwowane w Polsce w roku 2002. Not. Orn. 44: 195–219.
- Komisja Faunistyczna 2004. Rzadkie ptaki obserwowane w Polsce w roku 2003. Not. Orn. 45: 169–194.
- Komisja Faunistyczna 2005. Rzadkie ptaki obserwowane w Polsce w roku 2004. Not. Orn. 46: 157–178.
- Komisja Faunistyczna 2006. Rzadkie ptaki obserwowane w Polsce w roku 2005. Not. Orn. 47: 97–124.
- Komisja Faunistyczna 2007. Rzadkie ptaki obserwowane w Polsce w roku 2006. Not. Orn. 48: 107–136.
- Tomiałojć L., Stawarczyk T. 2003. Awifauna Polski. Rozmieszczenie, liczebność i zmiany. PTPP „pro Natura”, Wrocław.

Zbigniew Kajzer, Wiosny Ludów 3/35, 71-471 Szczecin, atricilla@interia.pl

Drugie stwierdzenie lęgu mewy czarnogłowej *Larus melanocephalus* na Pomorzu Zachodnim

ZBIGNIEW KAJZER, DAWID CZĄSTKIEWICZ

W dniu 31 maja 2008 roku podczas kontroli wyspy w żwirowni w Bielinku koło Cedyni stwierdziliśmy gniazdowanie mewy czarnogłowej *Larus melanocephalus*. W koloni lęgowej śmieszki *L. ridibundus*, rybitwy rzecznej *Sterna hirundo* i rybitwy białoczelnej *Sternula albifrons* znaleźliśmy 2 gniazda mew czarnogłowych zawierające 3 oraz 4 jaja w początkowym stadium wysiadywania. Dodatkowo, przy gnieździe z czterema jajami, leżało jeszcze piąte, nie wysiadywane jajo. Oba gniazda mew czarnogłowych znajdowały się w tej samej części koloni i dzieliła je odległość około 10 metrów. Pierwszą parę ptaków tworzyły osobniki w szacie *subadultus*, natomiast drugą ptak dorosły z ptakiem w szacie *subadultus* (fot. 2 i 3). Kolejne kontrole przeprowadzone w czerwcu i lipcu

wykazały, że lęgi obu par zakończyły się pomyślnie, choć sukces lęgowy był niski. Ostatecznie dwa lub trzy pisklęta mew czarnogłowych osiągnęły zdolność do lotu.

Opisane powyżej stwierdzenie lęgu mew czarnogłowych zostało udokumentowane fotograficznie i uzyskało akceptację Komisji Faunistycznej.

Główne lęgowiska mewy czarnogłowej w Europie znajdują się w południowo-wschodniej i południowej części kontynentu, przede wszystkim na północnym wybrzeżu Morza Czarnego, nad Morzem Egejskim oraz we wschodniej części Półwyspu Apenińskiego (Hagemeijer & Blair 1997, Bukaciński et al. 2007). Ekspansja terytorialna osobników z populacji czarnomorskiej, zapoczątkowana w latach 1950., spowodowała zasiedlenie większości krajów zachodniej i środkowej Europy. Obecnie, w tej części Europy, mewa czarnogłowa najliczniej gniazduje we Francji, Belgii, Holandii, na Węgrzech oraz w Niemczech (Hagemeijer & Blair 1997, Bukaciński et al. 2007). W Polsce pierwszy lęg mewy czarnogłowej stwierdzono w roku 1981 na Zalewie Wiślanym, a następnie w roku 1982 wykryto stanowisko 3 par na środkowej Wiśle (Tomiałojć & Stawarczyk 2003). Dalsza kolonizacja spowodowała wykrycie w latach 1980. i 1990. szeregu stanowisk lęgowych w większości regionów kraju. Do końca lat 1990. pewne lęgi mew czarnogłowych stwierdzono w sumie na 21 stanowiskach (Komisja Faunistyczna 2003, Tomiałojć & Stawarczyk 2003). W latach 2000–2005 liczebność par lęgowych i prawdopodobnie lęgowych kształtowała się na poziomie 28–54 par na 11–19 stanowiskach (Bukaciński et al. 2007).

Na Pomorzu Zachodnim pierwszy przypadek gniazdowania mewy czarnogłowej stwierdzono w roku 1993 na Karsiborskiej Kępie pod Świnoujściem, gdzie znaleziono gniazdo jednej pary (Tomiałojć & Stawarczyk 2003). Opisane powyżej stwierdzenie lęgów dwóch par w żwirowni w Bielinku jest zatem drugim przypadkiem gniazdowania tego gatunku w regionie.

Składamy serdeczne podziękowania kierownikowi żwirowni w Bielinku – Panu Czesławowi Szóstakiewiczowi, za nieocenioną pomoc w organizacji badań i ochrony kolonii mew i rybitw.

The second breeding record of the Mediterranean Gull *Larus melanocephalus* in Western Pomerania. In May–June 2008, two pairs of nesting Mediterranean Gull in the gravel pit in Bielinek near Cedynia, were confirmed (photo 2–3). It is the second breeding record for this species in Western Pomerania. The Mediterranean Gull first bred on Karsiborska Kępa near Świnoujście in 1993. Accepted by the Avifaunistic Commission.

Literatura

- Bukaciński D., Bukacińska M., Zielińska M. 2007. Mewa czarnogłowa *Larus melanocephalus*. W: Sikora A., Rohde Z., Gromadzki M., Neubauer G., Chylarecki P. (red.) Atlas rozmieszczenia ptaków lęgowych Polski 1985–2004. Bogucki Wyd. Nauk., Poznań, s. 224–225.
- Hagemeijer E.J.M, Blair M.J. (eds). 1997. The EBCC Atlas of European Breeding Birds: Their Distribution and Abundance. T & AD Poyser, London.

Notatki

Komisja Faunistyczna 2003. Rzadkie ptaki obserwowane w Polsce w roku 2002. Not. Orn. 44: 195–219.

Tomiałoć L., Stawarczyk T. 2003. Awifauna Polski. Rozmieszczenie, liczebność i zmiany. PTPP „pro Natura”, Wrocław.

Zbigniew Kajzer, Wiosny Ludów 3/35, 71-471 Szczecin, atricilla@interia.pl

Dawid Czastkiewicz, Iwaszkiewicza 34/9, 10-089 Olsztyn, dawid7041@wp.pl

Drugie stwierdzenie lęgu rybitwy białoskrzydłej *Chlidonias leucopterus* na Pomorzu Zachodnim

MIŁOSZ KOWALEWSKI

Dnia 13 czerwca 2007 na rozlewisku w Pysce pod Kołobrzegiem stwierdziłem kolonię lęgową rybitwy białoskrzydłej *Chlidonias leucopterus* (fot. 4). W koloni znajdowało się 13 gniazd ze zniesieniami rybitwy białoskrzydłej oraz 2–3 gniazda rybitwy czarnej *Ch. niger*. Podczas zbliżania się do koloni rybitwy bardzo się niepokoiły i alarmowały krzykliwymi krótkimi odgłosami. W czasie kolejnych kilku kontroli w czerwcu, obserwowałem wysiadujące ptaki. 30 czerwca stwierdziłem zniszczenie połowy gniazd, spowodowane załamaniem pogody (silny sztorm z ulewnymi deszczami). Część gniazd została zatopiona przez podniesienie się poziomu wody, a pozostałe „zmięcione” z powierzchni wody przez wiatr. Tydzień później podczas kolejnego sztormu poziom wody podniósł się ponownie (łącznie o ok. 1,2 m), co spowodowało zalanie pozostałych gniazd. Jako ostatnie uchroniło się jedno gniazdo rybitwy czarnej, w którym stwierdziłem klucie. Stale rosnący poziom wody zatopił i to gniazdo, i prawdopodobnie żadne pisklęta nie przeżyły. W czasie kolejnych kontroli w lipcu stwierdziłem jedynie kilka żerujących rybitw białoskrzydłych i czarnych, które w przeciągu kilkunastu następných dni opuściły lęgowisko. Obserwacja uzyskała akceptację Komisji Faunistycznej.

Rybitwa białoskrzydła jest bardzo nielicznym ptakiem, lęgnącym się głównie w pasie środkowej i wschodniej Polski (Tomiałoć & Stawarczyk 2003). Corocznie ptak ten gniazduje tylko w Kotlinie Biebrzańskiej, natomiast pozostałe stanowiska zajmowane są tylko przez jeden lub kilka sezonów. Liczebność populacji krajowej rybitwy białoskrzydłej podlega silnym wahaniom, wynosząc w zależności od roku od kilkudziesięciu do kilku tysięcy par (Tomiałoć & Stawarczyk 2003).

Powyższe stwierdzenie lęgu jest drugim przypadkiem gniazdowania rybitwy białoskrzydłej na Pomorzu Zachodnim. Po raz pierwszy lęgi 5–6 par miały miejsce w roku 1997 na jez. Świdwie (Staszewski & Czeraszewicz 2000). Obydwa przypadki lęgów miały miejsce w latach rekordowych nalotów rybitwy białoskrzydłej w kraju (Tomiałoć & Stawarczyk 2003, Kartoteka Ptaków Pomorza Zachodniego – dane niepubl.).